

tudnának tanulni. Ily körülmények között a mi részünkre a rendelet végrehajtása teljesen illuzórius.

Klucsik István, a harmadik kerületi állami polgári fiúiskolának helyettes igazgatója az alábbi felvilágosításokat adta munkatársunknak:

— Március 27-én kérdést intéztünk a gazdasági hivatalhoz, célszerű lenne-e, ha tanulóink közül 25—30-as csoportot, esetleg csoportokat alakítanánk gazdasági munkákban való segédkezésre. Az volt a tervünk, hogy a szervezett csoportok felügyelet mellett segítenének ott, ahol szükséges. Kérdésünkre válasz még nem érkezett.

— A szülők azonban több fiú részére kérték 8—10 napi szabadságot, leginkább szőlő-művelésre, szántásra, kapálásra, ásásra és krumplicultúrára. Egy szülő pedig azért kérte ki a fiát, hogy a munkásokra felügyeljen. Felhívásunknak és buzdításunknak tehát volt némi eredménye.

— Önálló munkákat végeztetni a fiúkkal, nem is lenne tanácsos, mert a vakációkor a tanulók elszélednek s nem folytathatnák a munkát. A tanári testületben fölvetődött az az eszme, hogy a városi gazdasági hivatal útján területet kaphatnának a tanulók kertgazdasági növények termelésére, de a jelek szerint erre aligha lesz alkalom.

Harc a lavinákkal.

A déltiroli frontról írja Huldshiner Richárd dr., ezredorvos, a következő érdekes cikket, amelyben színes képet fest katonáinknak a lavinákkal való emberföltötti küzdelemről:

Aranyosan csillogott a leáldozó nap fénye a levegőt betöltő hóporban. A villamos vezeték drótjaiban bugott a vihar. Messzire nem lehetett látni, baloldalt a hegy lejtője feneketlennek tünt fel, mélysége csak sejtethető. Hatvan ember küzdött lavinakötelével, hogy lassan, lépésről-lépésre lejusson egy kis pocsolyához, amely nyáron tele van iszappal és békával, most azonban már hónapok óta hó alatt van. Két szanitéc, Felderer és Stupner, egymás mögött haladtak, egy pillanatra megállottak és oldalt fordultak, hogy lélekzetet vegyenek, mert a vihar elkapta a szájuk előtt a levegőt. Aztán megint tovább iparkodtak:

— Valóságos itéletidő, — mondta az egyik, — mi sem kerülünk élve vissza!

De tudták, hogy tizenhat emberünket temetett maga alá a lavina és hogy ezeknek segítséget kell vinni.

Időről-időre felfelé füleltek a magasba, nincs-e új lavina indulóban. Azonban nem hallatszott más, mint a vihar, amely zugással és hóföregtelggel töltötte be a levegőt. Hamar besötétedett.

— Nem veszítettük el az utat?

— Nem tudom, de ugyis egyre megy, a hó mindenütt egyformán mély...

A düledező kunyhót, amelyben a nyáron munkások laktak és a tábori kovácsműhely volt elhelyezve, lyukas tetején és a félig nyitva maradt ajtón keresztül ellepte a hó. De azért mind befelé iparkodott, mert egy pillanatra mégis csak fel kell lélekzen. A viharlámpák égtek, a kunyhót környező kopasz bükkfák azt zúgták: tovább! tovább!...

Rézsuton lefelé a lejtőn. Majd most jönnek a lavinák, — gondolta mind. — De nem sokáig figyeltek, mert minden pillanatban belesüppedtek valami feneketlen hógödörbe, kapálóztak maguk körül a karjaikkal, hogy el ne merüljenek. A hópor ellepte őket. Befurakodott az ing és bőr közé, ellepte a szemüket és ők gőzölögtek, szuszogtak és előre furakodtak.

Felderer egy pillanatra megállott és lefelé mutatott, ahonnan a vihar szaggatott szókat hozott fel a mélyből. Ronggyá tépett emberi hang hangzott fel, vészkiáltás, melyet most már meghallottak a többiek is... összeharapott foggal ásták magukat előre, abban az irányban, ahonnan a hang jött.

Itt dübörgött volt le a lavina. Házmagasságnyi hótömbök heverték szanaszét a ritkás erdőben. A bokrokban pedig ott lógtak azok, akiket a lavina magával sodort, de akik a hó alól ki tudtak vergődni, most tátongó fejszével, vagy tört lábbal segítségért kiáltoznak. Fekete lepel volt az éjszaka, a zugás a fák közt pedig fogcsikorgató ordítás.

Mindenekelőtt egy népfölkelő-munkás helyeztek el a hordágyon. Aztán egy olyan ástak ki, aki tört felső combja miatt meg sem tudott moccani. *Halkan tütyörészett*, nem azok közül való, akik könnyen kijönnek a sodrúkból. Majd egy másikra került a sor, aki folyton azon jajgatott, hogy meg kell halnia. De csakhamar kitünt, hogy semmi különös baja.

Kilenc óra volt, amikor a mentők a megmentettekkel visszafelé indultak. A levegő tele volt hóval, hideg nem volt, de a szél megreszkettette az átázott embereket. Egy kézilámpa bágyadtan világított a ködbe, de a következő pillanatban kialudt és az ösztön lett az egyetlen utmutató.

Azalatt fönt a barakkoknál az orvos mindent elő akart készíteni a segélynyújtáshoz. De képtelen volt a csak 3—4 percnyire fekvő segélyhelyig keresztülvergődni a havon. A vihar emeletnyi magasra tornyosította fel a hópolyheket.

Tíz órakor kialudt a villamos világítás. Azután megtagadta a tábori őrsökhöz vezető telefon a szolgálatot. Kint bizonyosan megint új lavina omlott. Az orvos kimént a „Vezérdomb” csucsára, ahonnan jó időben majd az összes völgyek, le a tábori őrsökig, beláthatók. Most azonban vihar volt és éjszaka. A fényező fényében pehelyföregtelg táncolt. A fénykup harminc méternyire világított bele a hóviharba, azontul homályba veszett minden. Néhány hóember utat lapátolt, hogy a visszatérők a szállítás terhéért könnyebben elviselhesék. De a szél lekapta a lapátjukról a havat és ismét visszacsapta a hóport oda, ahonnan az imént fellapátolták. A fénykupba egy skifutó futott bele, új embereket és új hordágyakat követelve. A szolgálattevő a vállát vonogatta:

— Nincs egy emberem se már, mind künn van!

Egy pár azonban mégis csak akadt, ép most kerültek vissza és holtrafáradtak, de megpróbálják még egyszer. Újabb lavinák omlottak és elborították a mentőket és megmentetteket egyaránt. Sokan maguk tudtak magukon segíteni, mások azonban segítségére szorulnak. Az orvos, a tábori lelkész és

a szolgálattevő fel és alá járkált a hóleben uszó melegedőben, nem szóltak egy szót sem, kerültek egymás tekintetét. Hol vannak vajjon azok a hűséges emberek? Hol van az a két tiszt, aki elindult az expedícióval az éjszakába? Vajjon kik vergődnek lenn a hősírban? Kik küzdenek még a hótömeggel és ki ordítja a halálra sebzett kétségezés kiáltását?

Egy hordágy küzködött fölfelé. Elül tiz ember kapaszkodott bele a kötéltbe és húzta. A sebesültet elborítja a hó, csendesen fekszik. Felderer viszi a kommandót: Hó — rukk! Hó — rukk! A mentők lépésről-lépésre, sokszor hónaljig besüppedve vergődnek felfelé. A vihartól, az éjszakától és hóföregtelgtől csaknem olyanok, mint az örültek.

Két szanitéc egy olyan katonát cipelt, aki még tudott „járni”. Nyögött és minduntalan leroskadt. Forralt borral, teával, füstölt oldalassal és káposztával biztatták, csak feléjjenek. Másik hordágyon súlyos homloksebbel hoztak valakit. Jajgatott a nagy hideg miatt és a foga csak úgy vacogott.

Az egyik szanitéc abba az irányba néz, ahol a „Vezérdombot” sejt. Nem látott azonban egyebet az éjszakánál. Egyszerre csak egy halk sziszegés, mintha valaki azt sziszegte volna: szt! és egy ütést érez a bal karján, lebukott, megakadt a hóban, dühösen elkezdett kézzel-lábbal kapálózni a hóban, amelyből nagynehezen kivergődött. Mikor zavartan körülnézett, még hallatszott az új lavina zugása, mely összes társait, a sebesültvívőket és a sebesülteket magával söpörte.

A visszatérők a kunyhóban találkoztak megint. A tisztek számba veszik embereiket. Sokan hiányoztak. Nem lehetett azonban tudni, kik vannak talán már odahaza. A tisztek és katonák mindannyian a kormos, hóval lepelt kunyhóban, jéggel voltak elborítva, szakálluk, szemük, köpenyük, sapkájuk.

De a kunyhóban, amely mégis csak védte őket valamennyire, nem volt nyugtuk.

Elindultak. Amint a ritkás bükkerdőkéből befordultak a völgybe, megint csak rájuk rontott a vihar, hogy csak úgy tántorogtak tőle. Már nincs messzire a „Vezérdomb.”

— Még egy negyedóraig! — mondta az egyik skifutó.

— Igen nappal és jó időben, de ma...?!

Már nem láttak lábnyomot. Ugy látszik, hogy mióta utoljára jártak itt — egy pár órával azelőtt — szörnyű hótömeg temette be a völgyet. Egyszerre csak mindannyian megállottak. Kiáltás? Lent a mélyben? Segélykiáltás!

Hat ember kivált az oszlopból és óvatosan leereszkedtek a szakadékba. Köteleket bocsátanak le a mélybe és csakhamar felhangzik a hó — rukk! hó — rukk! Istenem, hát sohse szakad vége ennek a borzalomnak! Százszor inkább a tüzharcban, mint ez a lavinaharc viharban és sötétben!

Ezalatt a melegedőbe megérkezik az első hordágy. Miután letették, a sebesültvívők kimerülten rogytak el a falmenti, nedves padokra. Az orvos és az egészségügyi altiszt összeharapott foggal végzik a munkájukat. A gyéren megvilágított, lucskos padlóju szobában nyögés.